

‘गिरा तो भी टांगा उपर’ !

एप्रिल महिन्यात सुरु झालेला उद्धव आणि राजठाकरे या दोन्ही भावांमधील 'युती' बाबत सुरु असलेला 'खो-खो'चा खेळ अखेर उद्धव ठाकरेच्या वाढविवासाच्या मुहूर्तवर संपला. तब्बल १९ वर्षांनी राज हे मातोश्रीची पायारी चढले; आणि अखेर, एकदाचे 'गंगें घोडे न्हाले' असे म्हणत, दोन्ही पक्षांतील उत्साही कार्यकर्त्त्वांनी सुटकेचा दीर्घ श्वास सोडला. 'अतिविद्रौन' विश्वप्रवक्तृयाची तर, 'किंती सांगू मी सांगू कुणाला, आज आनंदी आनंद झाला', अशी स्थिती झाली. (अर्थात, आनंद मनापासून होताकी, 'दिखाऊ' ? हेत्यांनाच ठाऊक) आनंदाच्या भराते 'अध्याहलकुङडाने इतके पिवळे' झालेकी, त्यांनी लगेच, मुतीची घोषणा करत 'आता महाराष्ट्रातील कोणतीही 'अघोरी' शक्ती मराठी माणसाला थांबवू शकणार नाही' अशी भीमगर्जना केली. तसेच, मुंबई, नवी मुंबई, ठाणे, कल्याण-डोंबिवली, पुणे, नाशिक, संभाजीनगर या महापालिकात आता भगवाच फडकणार, असेही 'छातीठोकपणे' (?) जाहीर करून टाकले. (अर्थात, काही दिवसांतच आपल्यावर नेहमी प्रमाणे छाती बडविण्याची वेळ येईल, याची कल्पना त्यांना होती की नव्हती, हे त्यांचे त्यांनाच माहीत)- एचएमव्ही पत्रकारांनी 'आता महाराष्ट्र थांबणार नाही', 'महाराष्ट्राच्या राजकारणाचे चित्र बदलणार', असे ढोल वाजवण्यास मुरुवात केली. तर, बटीक झालेल्या वृत्तवाहिन्यांनी 'ठाकरे ब्रॅण्ड' या विषयावर 'स्पेशल रिपोर्ट' आणि 'चर्चा'च्या कार्यक्रमांचा 'धुरळा'च उडवून दिला. याच दरम्यान, मुंबईच्या 'बेस्ट' पत्रपेठालीची निवडणूक लागली. गेली ९ वर्षे येथे उद्धव ठाकरे यांची सत्ता होती. 'युती'ची मुरुवात याच निवडणुकीपासून करण्याचे ठरले. 'ठाकरे ब्रॅण्ड' या ठसठशीत नावाचे पोस्टर आणि बॅनर्स लावून वातावरण निर्मिती करण्यात आली. आजपर्यंत कोणालाही माहीत नसलेली 'बेस्ट

मतपेढी^१ मुंबईच्याच नव्हे तर, बहुधा राज्याच्या शेवटच्या माणसाला माहीत झाली.
अखेर, सोमवारी (दि. १८) मतदान पार पडले. दुप्स-याच दिवशी म्हणजे, मंगळवारी सकाळी मतमोजणी सुरु होणार होती. परंतु, मुंबईत सुरु असलेल्या मुसलधारपावसाने मतमोजणी सुरु होऊक राकली नाही. रात्री उशिराने मतमोजणी होऊन निकाल समोर आले. शशाक राव यांच्या पॅनलला १४, प्रवीण देऱेकर यांना उ तर बहुचर्चित ठाकरे ब्रॅडच्या आदर्श (?) पॅनलच्या हाती 'भोपळा' नदला. सदरचे निकाल हे अनेकांना 'धक्कादायक' वाटात असले तरी, अपेक्षित असेच लागले, असे न-हटल्यास चुकीचे ठरणार नाही. कारण, बाळासाहेबाच्या निधनानंतर 'ठाकरे ब्रॅड'ची जादू कमी झाली होती. नंतर, २०१४ च्या विधानसभा निवडणुकीत उद्धव ठाकरे हे, स्वतःच्या आणि मूलाच्या स्वार्थासाठी बापाच्या 'स्वाभिमानी' विचाराना तिलांजली देत आणि जनादेशवार देवसाडवळ्या दरोडा टाकून 'बारामती'च्या 'करामती' काकाच्या मांडीवर जाऊन बसले, तेव्हाच 'ठाकरे ब्रॅड'चा अंत झाला होता. तसा संकेतही मराठी माणसाने विधानसभा निवडणुकीत च्याना घरी बसवून दिला होता. पण, 'त' म्हणजे 'तपेले' हे कल्पणा इतकी बुद्धी ज्याच्याकडे नसेल त्याला ते कसे कळेल? आणि त्याला आपणही काही करू शकत नाही, असो.

खराक सोटी सामनातर अज्जनदूरच होता. परंतु, 'टी-२०' सामन्यात आणि तीही पहिल्याच चेंडूत शुन्यावाच विकेट पडली. मुहूर्तालाच 'अपश्कून' झाल्याने, दोन्ही पक्षांच्या गोटात चिंतेचे वातावरण मसरून सन्नाटा पसरला. एचएमव्ही पत्रकार, नेते, पदाधिकारी यांनी 'मिठाच्या गुळण्या' धरल्या. तर, बटीक झालेल्या वृत्तवाहिन्यानी निवडणुकीबाबत 'ब्र' शब्दही न काढत, दिवस-रात्र मुंबईच्या

साच्चाच्या बातम्या चालविष्यात धन्यता मानली. च निकाल जर उलटालागला असतातर, सामनात 'डो डाला', 'उखाड दिया', 'नाद करायचा नाय', माता लक्ष्य विधानसभा आणि लोकसभा' अशा थळ्यांच्याली रकान्याचे रकाने भरून लेख प्रसिद्ध ठियाला ठडा जाईपर्यंत बातम्या आणि चर्चासाठांचे ठड' संगवले असते.

वेबडणुक' आणि 'खेळ' या एकाच नाण्याच्या दोन जू आहेत. दोन्ही मध्येही एकाचा पराभव आणि काचा विजय ठरलेला असतो. खेळात झालेला भव जो खेळाडू खिलाडी वृत्तीने स्वीकारतो, तोच रा स्पोर्ट्समन असतो. तसेच, राजकारणातही जो हा हसतहसत पराभव मान्य करून, आत्मपरिक्षण रतो तो खरा पुढारी समजला जातो. काही वर्षांपूर्वी उमेदवार प्रचार करताना एकमेकांवर टीका-टिप्पणी रायचे. पण, त्याला एक दर्जा असायचा. आलीतून जोडे मारणे' अशी उपमा त्यावेळी दिली यशची. पराभूत झालेला उमेदवार सर्व काही विसरून जग्यी उमेदवाराचे अभिनंदनही करत असे. काही अंगी तर पराभूत उमेदवार विजयी उमेदवाराच्या रवणुकीत सहभागी झाल्याचे चित्री बघायला लायचे.

तु, हळूहळू राजकारण बदलत गेले. अनेक हेगार आणि माफिया हे या क्षेत्रात आले; आणि जकारणाचा चेहरामोहराच बदलला. एकनाथ देदे यांनी बंड केल्यामुळे 'अभद्र' युतीचे 'मविआ' एकर पडले म्हणण्याएवजी पत्त्याच्या अल्याप्रमाणे कोसळले, असे म्हणणे संयुक्त कल. जनतेच्या 'पाठीत खंजीर' खुपसत, मोठे पभद्र' प्रयत्न करून, ज्या 'अभद्र' कारभा-यांनी 'अभद्र' सरकारला जन्म दिला होता, त्यांच्या अंगाचा तिळपापड' होऊन, त्यांच्या 'संतापाची तांग तळपायातून मस्तकात' गेली; आणि त्या

मासापूनच महाराष्ट्रात 'सूड' व 'देषा'चे कारण सुरु झाले. 'अंगावर आला तर कीथळा रकाडील', 'माझ्यानादीलागलातर हात-पाय न टाकील', 'आडवा आला तर २० फूट नीत गाडील', 'मला बोटे दाखवले तर बोटे न टाकेल' अशा एकमेहंकांना दिवसाढवळ्या न भवत्वानात आणि बाहेर धमक्या दिल्या जाऊ लाया. 'बाप दाखव नाहीतर श्राद्ध कर, 'एकतर री राहशील नाहीतर मी' अशी टोकाची द्वेषपूर्ण व्हाने दिली जाऊ लागली. खेरे तर कायद्याने हा रुगुन्हा आहे. पण, 'लोकप्रतिनिधी'(?) ना काही माफ असते. निवडून आले की याना गिरी' करण्याचा एकप्रकारे 'परवाना'च नेतो. त्यामुळे यांचे 'दंबंग' गिरीचे असे वर्तन न, तुम्हा-आम्हाला 'लोकप्रतिनिधी की, गुंड?' या पडणा-या प्रश्नाला 'काडीवीही त' नाही.

ले हेते 'अपयश ही यशाची पहिली पाययी ते' असे मानून, या निवडूनकीतील पराभवाचा या मनाने स्वीकार करून, काय आणि कोठे या झाल्यात? याचे आत्मपरीक्षण केले जाईल. 'सरड्यालाही लाजवेल इतक्या जलदगतीने बदलणा-या' संधीसाधू आणि पलटूराम भा-यांकडून 'मोठ्या मनाची' अपेक्षा ठेवणे जे 'कपाळमोक्ष करून' घेण्यासारखेच आहे. देव्य ठाकरे यांनी याविषयी बोलताना, प्रश्नाला न देत 'तो मी नव्हेच'ची भूमिका घेतली. गलाआधी' आता भाजप पतेपेढ्याही लुटायचे वंत्र रचत आहे. पण, आता ठाकरे बंधू एकत्र यानेते शक्य होणार नाही' असे वक्तव्य करणा-सकाळच्या भोग्या'ने तर, 'मी दिल्लीत आहे, मला मुंबईचे प्रश्न विचारू नका. मला बदल काहीही माहीत नाही', असा जवळजवळ रो किमीचा सोईनुसार 'यूटर्न' घेतला. सा-या

त कोठेही साधे 'खुदू' वाजले तरी, माकडे खात्रीपूर्ण माहिती आहे', 'मला याचा फोन आला होता', 'मला तमक्याने माहिती दिली', 'आमचेही सागळीकडे सोर्स' असे नेहमीचे पालूपूदवापरून, मोटी, शहा, फडणवीस आणि भाजपवर विषारी फुक्करा-या या 'महाशयांना' या निवडणुकीच्या नाची माहिती नसावी? यावर शेंडे पोरांग तरी नस ठेवेल का? मनात आणले तर हे 'महाभाग' 'उबाटा' गट आणि 'ट्रॉप्पतात्या' च्या नोंदीही युथी घडवून आणतील. म्हणून तर त्यांना अप्रवर्के' अशी सन्माननीय (?) पदवी बहाल आहे.

ममानेच पुन्हा एकदा ते तोंडावर आपटले 'स्वतःच स्वतःच्या हाताने तोंड फोडून' आव्यै ते कोणत्या 'तोंड' ने सांगणार? म्हणून 'कानावर हात' ठेवले असावेत. त्यांची ही ण आम्ही समजू शकतो. उध्दव ठाकरे तर तानंतर कोठेच दिसले नाहीत. 'योग्य वेळे येऊ' 'योग्य वेळी आनंदाची बातमी दईन' असे हवेत अनेक 'कागदी' बाण मारले. आता एकदा मराठी माणसाने त्यांना त्यांची 'योग्य' दाखवून दिल्याने त्यांना बुध्दा तोंड याला 'तोंड'च राहिले नसावे. सर्वांत कहर तो राज ठाकरेनी. २ दिवसांपूर्वी घेतलेल्या परिषदेत 'विकास' शिवाय इतर कोणतेही वेचारू नका, अशी प्रथमच पत्रकारांना तंबी परंतु नंतर पत्रकारांनी 'बेस्ट'च्या युक्तिविषयी त्यांना प्रश्न विचारलाच. तेहा 'बेस्ट पतपेढी' काय आहे? असा रांनाच प्रतिप्रश्न केला. यावरून, या युक्तीच्या युतीबदल मला काहीही माहित किवा, मला अंधारात ठेवले गेले. असे त्यांना पर्चे आहे का? क्षणभर आपण हे मान्य केले

बाळा नांदगावकर या निवडुण्कीत सक्रिय
? आणि होते तर मग तुमच्या आदेशाशिवाय
? हे प्रश्न उपस्थित होतात. या प्रश्नांना काय
गार?

दूरुन स्वतःला 'अतिविद्वान' समजत,
याला शिव्या, शाप द्यायचे. चिथावीखोरे
पक्षोभक वक्तव्ये करून फेक नैटिव्ह सेट
जनतेत संभ्रम निर्माण करण्याचा प्रयत्न
। एखाद्याच्या शेरीराच्या व्यंगावरून
या स्तरावरकी टीका-टिप्पणी करायची.
विविरोध करायचा म्हणून, कृष्ण जयंतीला
करायचा आणि फुकट वाटायचे. हेच का
दंदूत्व ? फडणविसांनी आम्हाला हे शिकवू
शिकवू नये, त्यांच्यापेक्षा आम्हाला जास्त
अशा फुशारक्या मारून त्यांचा द्वेष
। पण, 'डोक्यावर बर्फ आणि जिभेवर
उवत' राजकारण करायचे असते, हे संयमी
सहनशील असलेल्या फडणविसांकडून
ची खरी गरज तुम्हाला आहे. तुम्ही आणि
कायम शिव्या देतात, पण ते प्रत्युत्तर देत
आक्रस्ताळेपणा, आडनावाचा अहंकार,
ट, शिव्या-शाप, पोपटपंची करून नव्हे
म राखत जनतेत मिसळून त्यांचे प्रश्न मार्गी
तरच जनता मत दर्देल, हे साधे सरल गणित
डोक्यात शिरणार नाही; आणि 'गिरा तो भी
र' ही 'अहंकार' प्रवृत्तीसोडत नाही तोपर्यंत
अथेगती थांबणार नाही, हे मात्र नक्की.
पराभव मान्य करून आत्मपरीक्षण
वा बोध अनुनही घेतला नाही तर,
जाणातून बाहेर फेकल्या जाण्याचा दिवस
गांब नाही, हे मात्र नक्की.

प्रदीप वडी. खोलमकर,
नाशिक
मोबाइल क्र. ८७६७५९२९८०

त श्रीचक्रधर र्याची माहीती

श्रीचक्रधर ची माहीत

गावाकडोल शतातून धान्य, भाजपाला, फळे शहरात येतात, हे नेहमीचे दृश्य आहे. पण आता काळ बदलतो आहे. शहरातच मारीच्या कुंडीत, छतावर किंवा मोकळ्या जागेत शेती उगवत आहे. यालाच अर्बन वाजचा बचत हात. शिवाय छतावर असलेली हिरवाई हवेतला धूर, धूळ, प्रदूषण कमी करण्यास मदत करते. यामुळे घराभोवती नैसर्गिक वातावरण तयार होते. शहरातील रिकाम्या मोकळ्या जागा, खत आणि कपास्ट तयार करून भाज्या उगवणे ही सुरक्षित व आरोग्यदायी पद्धत ठरते. ओल्या कचन्यापासून कोपेस्ट तयार करणे आणि त्याचा वापर शेतीत करणे ही तर कचरा व्यवस्थापनाची उत्तम पद्धत शहरातील शेतीमुळे अन्नपूरवठा साखळी

ંદ નાહી, તર શહરાતીલ અન્નસુરક્ષા, પર્યાવરણીય સંતુલન આણ નિરોગી જીવનાશી જોડલેલી આહે. વાઢત્યા લોકસંખ્યેમુલે શહરી ભાગાત અન્વધાન્યાચી માગળી પ્રચડ વાઢલી આહे, પરંતુ ઉપલબ્ધ જમીન મર્યાદિત આહે. ત્યામુલે શહરાત્ચ શેતી કરણે હા ઉપાય મ્હણુન પઢે આલા આહે. આજ મુબई, પુણે, બંગલોર, દિલ્હી અશા અનેક શહરામણે છતાવરીલ શેતી કિંવા ટેરેસ ગાર્ડનિંગ મોઠ્યા પ્રમાણાવર લોકપ્રિય હોત આહे. ફક મોકળ્યા જાગેચી ગરજ નાહી, તર કુંડ્યા, ઝરમ, પાઈપ, અગદી પ્લાસ્ટિકચ્ચા બાટલ્યામંધ્યેહી ભાજ્યા-ફળે ઉગવતા યેતાત. ટોમ્ટો, મિરચી, વાંગી, કારલે, પાલક, મેથી, કોર્થિંગ્બિર યાંસારખી પિકે ઘરાત્ચ ઉગવલી તર ત્યાચા ફાયદા કેવળ ઘરગુણી સ્વચ્છાપાકાપુસ્તા હોત નાહી, તર ત્યાતૂન મિલણારા તાજા વ વિષમૃક્ત અન્નસાઠા આરોગ્યાસાઠી વરદાન ઠરતો. અર્બન ફાર્મિંગમુલે શહરાતીલ પર્યાવરણાલાઈ મોઠા ફાયદા હોતો. છતાવર માતીચી બાગ અસેલ, તર ઘરાચે તાપમાન નિયંત્રિત રાહતે. ઉન્હાંદ્યાતીલ ઉણ્ણાકંપી હોતે, એઝ કંડિશનરચા વાપર ઘટટો આણિ

तोलेजांचे मैदान, सोसायटी परिसर या सर्व उकाणी सामूहिक शेती कल्प राबवले जाऊ कतात. अशा पक्रमांतून मिळणारी येके स्थानिक बाजारात वकली जाऊ शकतात, यामुळे जगारनिर्मितीही होते. ताही देशांत कम्युनिटी आर्डन ही संकल्पना फार गोकप्रिय आहे. लोक आपल्या रिकाम्या वेळात कत्र येऊन पिके लावतात, त्यांचे संगोपन घरातात आणि त्यातून मिळणारा अन्नसाठा धून घेतात. आपल्या शहरांमध्येही अशा दुटीने समाज एकत्र आला, तर नव्हरुक्षेबोराच सामाजिक ऐक्यालाही वा बळ मिळेल.

वर्बन फार्मिंगचा आणखी एक महत्त्वाचा लू-म्हणजे सेंट्रिय शेती. शहरातील लोक सायनिक खांतीनी पिकवलेल्या जीपाल्यापेक्षा ऑर्गेनिक भाज्यांना धान्य देतात. त्यामुळे घरच्या घरी सेंट्रिय

डॉ. भागवत राने
(लेखक कृषी व
अभ्यासक
मोबाइल नंबर ८

लिंगके लेव आपत्या बालकाचे मुखावलोकन करण्याची
मीला परवणगी दिली. आतापर्यंत जमिनीकडे नजर
रून उथ्या असलेल्या शनीने आपल्या डोळ्याच्या केवळ
गण्यातूनच त्या गणपतीच्या मुखाकडे पाहिले मात्र
क्षणीच त्याचे शीर धडापासून अलग होऊन गेलोकात
मात्याला समर्पित झाले. हे दृश्य पाहून पार्वती विलाप
रूलागली. तिचा तो विलाप पाहून विष्णु गऱ्डावर बसून
पीच उत्तरेकडे जाऊन प्रथमत: दिसलेल्या प्राण्याचे म्हणजे
ते परत लागले. तेव्हा हत्तीनीने त्यांना अडवून आपल्या
लावून जिवंत करण्याची विनंती केली, अन्यथा आपण
मांगितल, तसेच हे शिर दुसऱ्या कोणाला लावण्यासाठी
अशी शका उपस्थित करून जर तुम्ही माझ्या हत्तीला
नसाल तर त्याला मारण्याचाही तुम्हाला अधिकार नव्हता
पण तुम्ही माझ्याच हत्तीचे शिर का कापले असे म्हणून
ण्याची विनंती केली. तेव्हा भगवान विष्णु ने उत्तरेकडे
च प्राण्यांच्या शीरा मुळेच सदरह बालक जिवंत होणार
इयाही हत्तीला मी जिवंत करतो असे म्हणून त्यांनी दुसऱ्या
क आणून त्याला लावून त्या गजराजाला जिवंत कले व

लेले हन्तीचे हे मस्तक त्या बालकाला लावून त्यांनी
व केले. ब्रह्मदेवाने त्याला आपला मुकूट दिला तर श्री
आपला कौस्तुभ मणी दिला. धमाने त्याला रत्नांची
र अन्य देवदेवतांनीही त्याला अनेक अलंकार अर्पण
सत्र होऊन त्याला सदैव विजयी होण्याचा आशीर्वाद
बालकाला हन्तीचे मुख पाहून पार्वतीला थोऱे दुःख झाला.
चे असे का केले असे भगवंताला विचारले. तेव्हा
मुलगा अतिशय बुद्धिमान पराक्रमी त्रिलोका मान्य होवून
त्याला अग्रपृज्ञाचा मान मिळेल असे सांगितले. तसेच
प्रदान करणारा असेल असे म्हणून कोणतीही शंका
पाणतात्याचे पालन करण्यास सांगून तिचे समाधान केले.
परि तोडणाऱ्या शनीचा पार्वतीला अतिशय राग आला
ग होण्याचा शाप दिला तेव्हा सूर्य इंद्र विष्णु आर्द्ध अनेक
मनधरणी करून तिला विनविले तेव्हा तिने शाप परत
परत अंगभंगाची ही शापवाणी पायापूर्तीच मर्यादित

गणेशांशवाच इत्रजावरुद्ध लढ़ा दण अशनव आहे व
टिळकांनी तरुणांना एकत्र आणग्यासाठी व त्यांच्यात
टवण्यासाठी सार्वजनिक गणेशोत्सव सुरु केला. हल्ळूबळू
सार्वजनिक गणेशोत्सव ही महाराष्ट्राची परंपरा बनली.
जाजही ती परंपरा मोठया भक्तिभावाने जोपासली जाते.
केमान्य टिळकांनी सुरु केलेला सार्वजनिक गणेशोत्सव
हाराण्यात मोठ्या उत्साहात साजरा केला जातो. केवळ
हाराण्यातच नव्हे तर संपूर्ण देशात गणेशोत्सव मोठ्या
ल्लोषात साजरा केला जातो. गणेशोत्सव हा महाराष्ट्राचा माननी
हाराण्याची ओळख आहे. लवकरच गणेशाचे आण
गणेशोत्सवाच्या दहा दिवसांच्या कालावधीत सर्वच गणेशभत्ता
जा करतात. सर्वत्र उत्साहाचे वातावरण असते मात्र अ
गणेशोत्सवाचे हे स्वरूप बदलू लागले आहे. टिळकांनी ज्या
ला तो उद्देश्य आता हरपला आहे. इतकेच काय पण या उत्स
उक लागले आहे. आज हा उत्सव न राहता इव्हेंट बनला आ
पून स्पृहाच सुरु झाली आहे. यामोठ्या मुर्त्या समुद्राच्या पाण्य
रीरीच्या साहाय्याने बांधाव्या लागतात. उंचच उंच मूर्त्यचे
वर्धवण घूरक गणेश मूर्ती खेरदी करून तिची प्राणप्रतिष्ठा
इच्या मातीने गणेश मूर्ती बनवावी असे सांगितले आहे अ

 <p>श्याम बप्से ठाणेदार दौँड, जिल्हा पुणे ९९२२५४६२९५</p>	<p>दिली भक्तांनी डोळे दिपवण अपव्यय होते घालावाची क मंडळाचे मार्के अशी जाहिरात</p>
<p>दूआहे. गणेशोत्सव नन होणार आहे. गणेशाची मनोभावी कीकडच्या काळात देशाने हा सण सुरु चाचे पावित्र्याही कमी . उंच उंच मूर्तीची त विसर्जित करताना वंडबर न माजवता करावी. शास्त्रानुसार असतानाही सर्वास</p>	<p>मग मंडळा- मंडळामध्ये मतभेद होते सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होतो. टिळ सांगितले आहे. दुसऱ्यांना त्रास होऊन मंडळांनी दहा दिवसांच्या कालावधीती मंडळांनी समाजाला उपयोगी पडत मंडळांनी रक्तदान शिविर आयोजित करावी तसेच गरीब आणि कोरोना शैक्षणिक पालकत्व स्वीकारावे. अनेक मंडळांनी शालेय विद्यार्थ्यांच्या कला विद्यार्थ्यांच्या गीत गायन स्पर्धा, नृत्य करावे. गणेश ही बृद्धीची देवता आहे</p>

या नावाखाला वाणी उकळला जात प्रसगा
भृत्त नाराज आहेत. भक्तांनी जितकी वर्गणी
वीच दान म्हणून स्वीकारावी. गणेशोत्सवात
ते रोषणाई केली जाते त्यापुढे विजेचाही
तेंव्हा सजावटी रोषणाई यावर मर्यादा
सी सार्वजनिक गणेशोत्सव मंडळे आपल्या
येण करत आहेत. नवसाला पावणारा गणपती
करून सिलेंब्रेटीना बोलवले जाते. त्यातूनच
ऊन तेढ निर्माण होते त्यातूनच मग कायदा
नंतीनी गणेशोत्सव साधेपणाने साजरा करण्यास
देता गणेशोत्सव साजरा केला पाहिजे. गणेश
सामाजिक उपक्रम राबवले पाहिजेत. गणेश
ल अशी विधायक कामे करावीत. गणेश
करावीत. दुष्काळग्रस्ताना, पूर्णस्ताना मदत
काळात पालक गमवलेल्या अनाथ मुलांचे
आश्रम, वृद्ध आश्रमांना मदत करावी. गणेश
वृणुणांना वाव दिला पाहिजे. मंडळांनी शालेय
निबंध आणि वकृत्व स्पर्धा यांचे आयोजन
यामुळे विद्यार्थ्यांची बद्रिमता वाढीस लागेल

हृदय स्मृतीत गणपती या दवतला सवाच मान असून गणपती हा विघ्नहर्ता असल्याचे मानले जाते. गणपती हा शिवपार्वतीचा पुत्र असल्याचा पूराणात उल्लेख आहे. गणपतीला गजानन, वक्रतंड, एकतं, कष्ण पिंगाक्ष, ज्याच्याकडे पाही त्याचा विनाश हाइल असा शाप असल्याचे ही त्यांनी स्पष्ट केले.

जिजवक्रं लंबोदर, विकटमेव, विघ्नराज्ञेद्, धूमवर्ण
भालचंद्र, विनायक आदी अनेक नावे आहेत.
पूराणात गणपतीच्या उत्पत्तीच्या अनेक कथा आहेत.
त्यापैकी पुढील आण्यायिका सर्वमान्य आहे. पार्वतीने
तीला तिच्या दोन दासीनी अंगोळीपूर्वी लावलेल्या
उटण्याच्या मलापासून तयार केलेल्या एका मूर्तीला
सजीवकरून आपल्या स्नानगृहाच्या दारावर उभे केले. त्यान
आले असताना त्या बालकाने माता पार्वती स्नान करीत अस
त्यांना अडविले. त्यावेळेला या दोघांचे युद्ध होवून शकारने वा
उडविले. हे पाहून पार्वतीला अत्यंत दुःख झाले व आपल्या
जिवंत करण्याचा आग्रह तीने शंकरा कडे केला. तेव्हा शंक
गणांना उत्तर दिशेला जाऊन प्रथम दिसेल त्या प्राण्याचे शी
आज्ञा दिली व अशा प्रकारे प्रथम भेटलेल्या हत्तीचे शिं
बालकाला सजीव करण्यात आले. अशा प्रकारे हत्तीचे शिं
बालक गजानन म्हणून प्रसिद्ध झाले.
श्रीगणेश पुराणातीही गणपतीच्या जन्मासंदर्भात उल्लेख आ
शिवपार्वतीचा विवाह होऊन बन्याच कालावधी झाला. तेव्हा
पुत्रप्रासीची इच्छा झाली. आपल्याला एक अत्यंत श्रेष्ठ पुत्र
इच्छा तिने भगावान शंकराजवळ व्यक्त केली. महादेवानींति
करण्यास सांगितले. सर्व नियम पाळून एक वर्ष हे
मनोवांच्छित सर्व इच्छा पूर्ण होतात असे सांगितले.
पार्वतीने हे ब्रत करण्याचे ठविले. ब्रह्मदेवाचे मानसपुत्र व वे
हरिभक्त, परमज्ञानी सनत्कुमाराच्या पौरीहित्य खाली हे ब्रत
एक वर्षापैकी वाराची सांगांना होवान एक अनुसांद पारीव वार

नीला परवानगी दिली। आतापर्वत जमिनीकडे नजर
रून उथ्या असलेल्या शनीने आपल्या डोळ्याच्या केवळ
पैप-यात्रुनंच त्या गणपतीच्या मुखाकडे पाहिले मात्र
क्षणीच त्याचे शीर धडापासून अलग होऊन गोलोकात
मात्याला समर्पित झाले। हे दृश्य पाहून पार्वती विलाप
रूलागली. तिचा तो विलाप पाहून विष्णु ग्रुडावर बसून
चीच उत्तरेकेंद्रे जाऊन प्रथमत: दिसलेल्या प्राण्याचे म्हणजे
ते परत लागले. तेव्हा हत्तीनिंवै त्यांना अडवून आपल्या
कालावून जिवंत करण्याची विनंती केली, अन्यथा आपण
नांगितले, तसेच हे शिर दुसऱ्या कोणाला लावण्यासाठी
न अशी शंका उपस्थित करून जर तुम्ही माझ्या हत्तीला
मसालात रत त्याला मारण्याचाही तुम्हाला अधिकार नव्हता
णि तुम्ही माझ्याच हत्तीचे शिर का कापले असे म्हणून
प्याची विनंती केली. तेव्हा भगवान विष्णु ने उत्तरेकडे
नंच प्राण्याच्या शीरा मुळेच सदरहू बालक जिवंत होणार
इयाही हत्तीला मी जिवत करतो असे म्हणून त्यांनी दुसऱ्या
क आणून त्याला लावून त्या गजराजाला जिवंत कले व

लेले हन्तीचे हे मस्तक त्या बालकाला लावून त्यांनी
केले. ब्रह्मदेवाने त्याला आपला मुकूट दिला तर श्री
आपला कौस्तुभ मणी दिला. धमाने त्याला रत्नांची
र अन्य देवदेवतांनीही त्याला अनेक अलंकार अर्पण
सत्र होऊन त्याला सदैव विजयी होण्याचा आशीर्वाद
बालकाला हन्तीचे मुख पाहून पार्वतीला थोऱे दुःख झाला.
चे असे का केले असे भगवंताला विचारले. तेव्हा
मुलगा अतिशय बुद्धिमान पराक्रमी त्रिलोका मान्य होवून
त्याला अग्रपृज्ञाचा मान मिळेल असे सांगितले. तसेच
प्रदान करणारा असेल असे म्हणून कोणतीही शंका
पाणतात्याचे पालन करण्यास सांगून तिचे समाधान केले.
परि तोडणाऱ्या शनीचा पार्वतीला अतिशय राग आला
ग होण्याचा शाप दिला तेव्हा सूर्य इंद्र विष्णु आर्द्ध अनेक
मनधरणी करून तिला विनविले तेव्हा तिने शाप परत
परत अंगभंगाची ही शापवाणी पायापूर्तीच मर्यादित

ज्ञानाना तरीगांना द्यक्त जागेश्वारांचा य चवाच्चात
तिवण्यासाठी सर्वजनिक गणेशोत्सव सुरु केला. हळूहळू
सर्वजनिक गणेशोत्सव ही महाराष्ट्राची पंरंपरा बनली.
आजही ती पंरंपरा मोठ्या भक्तिभावाने जोपासली जाते.
केलमान्य टिळकांनी सुरु केलेला सार्वजनिक गणेशोत्सव
हाहाराष्ट्र मोठ्या उत्साहात साजरा केला जातो. केवळ
हाहाराष्ट्रातच नव्हे तर संपूर्ण देशात गणेशोत्सव मोठ्या
ल्लोशात साजरा केला जातो. गणेशोत्सव हा महाराष्ट्राचा माननि
हाहाराष्ट्राची ओळख आहे. लवकरच गणेशाचे आग
गणेशोत्सवाच्या दहा दिवसांच्या कालावधीत सर्वच गणेशभत्ता
जा करतात. सर्वत्र उत्साहाचे वातावरण असते मात्र अ
गणेशोत्सवाचे हे स्वरूप बदलू लागले आहे. टिळकांनी ज्या
ला तो उद्देश्य आता हरपला आहे. इतकेच काय पण या उत्स
उल लागले आहे. आज हा उत्सव न राहता इव्हेंट बनला आ
पूण्य स्पर्धाच सुरु झाली आहे. यामोठ्या मुर्त्या समुद्राच्या पाण्य
रीरीच्या साहाय्याने बांधाव्या लागतात. उच्च उच मूर्त्यचे
वर्धवरण पूरक गणेश मूर्ती खेरदी करून तिची प्राणप्रतिष्ठा
गडिच्या मातीने गणेश मूर्ती बनवावी असे सांगितले आहे अ

नरता नारज जाहु. मतभावा निराकार पाना-
नीच दान महणून स्वीकारावी. गणेशोत्सवात
ती रोषणाई केली जाते त्यामुळे विजेचाही
. तेंव्हा सजावटी रोषणाई यावर मर्यादा
सी सार्वजनिक गणेशोत्सव मंडळे आपल्या
ईंग करत आहेत. नवसाला पावणारा गणपती
करून सिलेंब्रेटीना बोलवले जाते. त्यातूनच
झन तेडे निर्माण होते त्यातूनच मग कायदा
नंतीनी गणेशोत्सव साधेपणाने साजारा करण्यास
देता गणेशोत्सव साजरा केला पाहिजे. गणेश
सामाजिक उपक्रम राबवले पाहिजेत. गणेश
ल अशी विधायक कामे करावीत. गणेश
रावीत. दुःखालग्रस्तांना, पूर्यस्तांना मदत
काळात पालक गमवलेल्या अनाथ मुलांचे
आश्रम, वृद्ध आश्रमांना मदत करावी. गणेश
गुणाना वाव दिला पाहिजे. मंडळांनी शालेय
, निबंध आणि वकृत्व स्पर्धा यांचे आयोजन
यामुळे विद्यार्थ्यांची बढिमता वाढीस लागेल

चित्रपटाच्या गाण्यावर हिंडीस नृत्य कण्याची फॅशन रूढ झाली आ आवाज इतका मोठा असतो की त्याचा परिणाम लहान मुले व जे श्रवण इंद्रियांवर होऊ शकतो. उत्सवाच्या नावाखाली वर्गणी उक्त धर्मकीर्ति दिली जाते त्यातव्ही गणेशभक्त नगमत आदेत भक्तांनी

दैत्य जागीरामांची या राज्यात दरभंताचा नारा
विनिक गणेशोत्सव सुरु केला. हळ्हळ्हळ्ह
सव ही महाराष्ट्राची परंपरा बनली.
मोठ्या भक्तिभावाने जोपासली जाते.
याची सुरु केलेला सार्वजनिक गणेशोत्सव
उत्साहात साजरा केला जातो. केवळ
तर संपूर्ण देशात गणेशोत्सव मोठ्या
जातो. गणेशोत्सव हा महाराष्ट्राचा मानिंदृ आहे. गणेशोत्सव
ब आहे. लवकरच गणेशाचे आगमन होणार आहे.
दिवसांच्या कालावधीत सर्वच गणेशभक्त गणेशाची मनोभाव
त उत्साहाचे वातावरण असते मात्र अलीकडच्या काळ
संरस्प बदलू लागले आहे. टिळकानी ज्या उद्देशाने हा सण सुरु
ता हरपता आहे. इतकेच काय पण या उत्सवाचे पावित्र्याही काळ
आज हा उत्सव न राहता इव्हेंट बनला आहे. उंचच उंच मूर्ती
ली आहे. या मोठ्या मुर्त्या समुद्राच्या पाण्यात विसर्जित करता
बांधाव्या लागतात. उंचच उंच मूर्तीचे अवडबर न माजवार
श मूर्ती खेरदी करून तिची प्राणप्रतिष्ठा करावी. शास्त्रानुसार
प्रश मूर्ती बनवावी असे सांगितले आहे असे असतानाही सर

दिली भक्तानी तीच दान म्हणे
डोळे दिपवणारी रोशणाई वे
अपव्यय होतो. तेंहा सज
दौड, जिल्हा पुणे घालावी. काही सार्वजनिक
मंडळाचे मार्केटिंग करत आहे
अशी जाहिरात करून सिलेंब्रे
मग मंडळा- मंडळामध्ये मतभेद होऊन तेढ निर्माण
सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होतो. टिळकांनी गणेशोत्सव
सांगितले आहे. दुसऱ्यांना त्रास होऊ न देते गणेशोत्सव
मंडळानी दहा दिवसांच्या कालावधीत सामाजिक उत्सव
मंडळानी समाजाला उपयोगी पडतील अशी विधी
मंडळानी रक्तदान शिबिर आयोजित करावीत. दुष्कृती
करावी तसेच गरीब आणि कोरोना काळात पालामुखी
शैक्षणिक पालकत्व स्वीकारावे. अनाथ आश्रम, वृद्ध
मंडळानी शालेय विद्यार्थ्यांच्या कलागुणाना वाव दिला
विद्यार्थ्यांच्या गीत गायन स्पर्धा, नृत्य, निंबंध आणि
कावे. गणेशी ही बट्टीची देवता आहे त्यामधे विद्यार्थ्य

शत्रू छत्रपती शिवाजी महाराजांवर चाल

स्वराज्यात त्यान माठा आकात माडला. त्यामुळे
या आदितशाही संकटाची विघ्नहर्ता समर्थ राम
सुंदरमठामध्ये समजली. स्वराज्याचे रक्षण ब्हाव
विघ्नहर्त्या गणरायालाच साकडे घातले. गणरायाचे
पावाचे निर्वाणी रक्षावे. आर्त साद गण
महाराजांच्या पाठीशी धावून आला.
दाणादाण उडतून महाराज यशस्वी झात
झाला. समर्थानी सुंदरमठावर गणपती व
पहिला सार्वजनिक गणेशोत्सव साजारा व

या आरतीचा पहिला मान
गणेशोत्सवाचा वारसा श्री
शंकर पवार,

